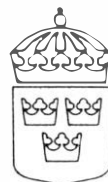

Motion till riksdagen

1988/89:N1

av Lars Norberg och Elisabet Franzén (mp)

med anledning av prop. 1987/88:108 om ett
kontobaserat system för registrering av aktier m. m.

Mot.
1988/89
N1-2

Utvecklingen av ADB-system har skapat nya möjligheter till snabbhet och rationalitet i registerhantering. Detta gäller givetvis även registrering av aktier och aktieaffärer. Hanteringen av aktier i Sverige i dag sker genom ett delvis datoriserat system i Värdepapperscentralen (VPC). Själva äganderätten till en andel i visst företag är dock fortfarande knuten till ett fysiskt pappersdokument – aktiebrevet.

I propositionen föreslås nu att riksdagen skall godkänna riktlinjer för att ersätta dagens system för aktiehandel med ett helt papperslöst system där ägandet av andelar i företagen registreras elektroniskt i ett ADB-register. Kring detta register avser man att bygga upp funktioner för köp och försäljning av aktier, likvidhantering etc. i samarbete mellan VPC och s. k. kontoförande institut vilka normalt är fondkommissionärer.

Det är sannolikt att ett sådant system om det är väl utformat skulle leda till rationaliseringsvinster. Huruvida det också skulle leda till ökad säkerhet är ovisst. Säkerhetsrutinerna beskrivs i propositionen på ett oprecist och svepande sätt.

Det finns flera problem som är ofullständigt belysta i den av VPC framlagda utredningen om det nya systemet och som lett till att remissinstanser som rikspolisstyrelsen, juridiska fakulteten vid Stockholms universitet samt Sparbankernas Intecknings Aktiebolag avstyrkt förslaget. Det är enligt vår mening nödvändigt att säkerhetsrutinerna i detalj utarbetas och redovisas innan beslut fattas om att ett system som det föreslagna införs. En preciserad processbeskrivning bör vara ett krav.

Såsom hovrätten över Skåne och Blekinge framhåller i sitt remissyttrande förefaller det som om begreppet aktie blir en fiktion i det nya systemet så till vida som vad som verkligen registreras är en till visst värde angiven andel i ett företag och inte ett bestämt antal numrerade aktier. Såsom juridiska fakulteten vid Stockholms universitet framhåller kommer systemets tekniska komplikationsgrad att bli sådan att det endast kan förstås av ett antal experter som arbetar med systemet till vilka de hundratusentals små aktieägarna måste knyta sitt förtroende.

För den som köper aktier i avsikt att ägna sig åt ett långsiktigt, ansvarsfullt ägande torde – sedan väl beslutet är fattat – snabbheten i den formella omregistreringen vara av ringa intresse. För den som ägnar sig åt spekulering är det tvärtom.

Av den statistik som redovisas i propositionen framgår, att medan

börsvärdet under perioden 1975–1987 har stigit med en faktor tio, så har under samma period omsättningen på börsen stigit med en faktor femtio. Detta visar entydigt att de spekulativa affärerna blivit alltmer dominerande. Det är detta förhållande som framför allt driver fram kravet på en rationellare aktiehantering.

Det är stötande att människor skall kunna skaffa sig arbetsfria inkomster genom sin bättre kunskap om utvecklingen inom skilda börsbolag. Spekulationen skapar inga värden, den tvärtom konsumerar värden i form av ökade administrationskostnader. Den rörlighet av kapital som krävs för ett flexibelt näringsliv kräver inga blixtnabba transaktioner.

Det system som föreslås i propositionen kommer ytterligare att främja det spekulativa inslaget i börsverksamheten. För oss synes det mera angeläget att skapa ett system som minskar benägenheten till spekulation än att införa ett system som gynnar denna och vars säkerhetsaspekter och juridiska konsekvenser inte är till fullo utredda och redovisade. En utredning kring ovanstående problematik synes oss i högsta grad angelägen.

Hemställan

Med stöd av vad som ovan framförts hemställer vi

1. att riksdagen avslår proposition 1987/88:108,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen angivits beträffande behovet av en utredning för att klarlägga hur det spekulativa inslaget i börsverksamheten skall kunna minskas.

Stockholm den 7 oktober 1988

Lars Norberg (mp)

Elisabet Franzén (mp)

Mot. 1988/89
N1